

Wprowadzenie do ekonomii integracji europejskiej

1

Marek A. Dąbrowski
Katedra Makroekonomii

Pokój 380 paw. E
e-mail: marek.dabrowski@uek.krakow.pl

Moodle:
<http://cel.uek.krakow.pl/moodle/>

2

Literatura

Krugman P.R. i M. Obstfeld, *Ekonomia międzynarodowa. Teoria i polityka*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2007.
De Grauwe P., *Unia walutowa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2003.
Gawlikowska-Hueckel K. i A. Zielińska-Glebocka, *Integracja Europejska. Od jednolitego rynku do unii walutowej*, C.H. Beck, Warszawa 2004.
Baldwin R. i C. Wyplosz, *The Economics of European Integration*, McGraw-Hill, London 2009.
Gros D. and N. Thygesen, *European Monetary Integration*, Longman, Harlow, New York 1998.
Czarczyńska A. i K. Śledziwska, *Teoria europejskiej integracji gospodarczej*, C.H. Beck, Warszawa 2007.
Marszałek A. red., *Integracja Europejska, Podręcznik akademicki*, PWE, Warszawa 2004.
Hansen J. D., *Ekonomiczne aspekty integracji europejskiej*, Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2003.
Artykuły i opracowania dotyczące bieżących wydarzeń z zakresu europejskiej integracji gospodarczej.

3

Warunki zaliczenia przedmiotu

1. Pisemny egzamin pod koniec semestru (zaliczenie na prawach egzaminu).
2. Ocena zostanie wystawiona w oparciu o poniższą regułę:

Punkty procentowe	Ocena
< 90 ; 100 >	5,0
< 81 ; 90]	4,5
< 72 ; 81]	4,0
< 63 ; 72]	3,5
< 51 ; 63]	3,0
< 0 ; 51]	2,0

3. Wyniki zostaną podane na platformie Moodle (<http://cel.uek.krakow.pl/moodle/>).

4

Definicja ekonomii

Lionel Robbins (1932)

“Ekonomia jest nauką, która bada **ludzkie zachowania** w kontekście relacji między **celami** a ograniczonymi **środkami** [służącymi realizacji tych celów], które mają alternatywne zastosowania.”

Definicja analityczna: nie koncentruje się na szczególnym rodzaju zachowań, lecz na pewnym aspekcie zachowań – chodzi o sytuację wyboru.

Wybór:

1. Czas wolny kontra praca (konsumpcja)
2. Efektywność kontra alokacja
3. Dyscyplina budżetowa kontra stabilizacja produkcji
4. Wspólna waluta kontra waluta narodowa (tzw. trylemat)

5

Integracja

Źródła: Słownik Języka Polskiego (1992), Gawlikowska-Hüeckel i Zielińska-Giębicka (2004), Czarczyńska i Śledzińska (2007).

1. Proces tworzenia się całości z jakichś części, zespalandzie się elementów w całość; scalanie się
2. Integracja gospodarcza: dynamiczny proces polegający na dobrowolnym zacieśnianiu współpracy ekonomicznej przez co najmniej dwa niepodległe państwa poprzez stopniową eliminację barier ograniczających tę współpracę
3. Integracja europejska: przykład międzynarodowej integracji regionalnej polegającej na stopniowym usuwaniu granic między krajami partnerskimi, co pozwala na pokojowe i następujące z własnej woli zbliżanie się lub łączenie społeczeństw, państw i gospodarek narodowych ponad istniejącymi dotychczas granicami

6

Dwa wymiary integracji

Pogłębianie integracji – bardziej intensywna realizacja już przyjętych zobowiązań, np. utworzenie unii celnej przez kraje EWG zajęło więcej niż 10 lat (od 1 stycznia 1958 do 1 lipca 1968)

Rozszerzanie integracji:

1. ujęcie przedmiotowe – kooperacja obejmuje się nowe obszary ekonomiczne i polityczne, np. przejście od EWWIS (1952) do EWG (1958)
2. ujęcie podmiotowe – nowi członkowie; rozszerzenia:

1973 – północne	1995 – o kraje zamożne
1981 – południowe 1	2004 – o kraje Europy Środkowej
1986 – południowe 2	2007 – o kraje nad M. Czarnym

7

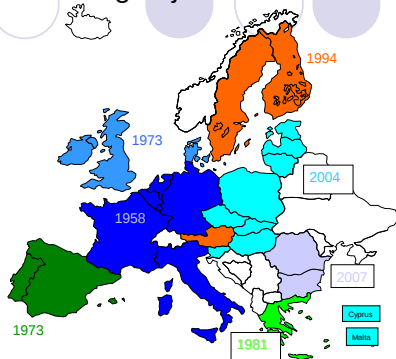
Indeks integracji gospodarczej w Europie

Źródło: Mongelli i in. (2007) podawane za Baldwin i Wyplosz (2009, s. 59).

8

Rozszerzanie integracji

Kryteria kopenhaskie

Rada Europejska, czerwiec 1993 r.

1. Polityczna stabilność instytucji gwarantujących demokrację, rządy prawa, przestrzeganie praw człowieka, poszanowanie i ochronę mniejszości
2. Funkcjonowanie gospodarki rynkowej zdolnej do radzenia sobie z presją konkurencyjną i siłami rynkowymi wewnątrz Unii
3. Akceptacja prawa unijnego (*acquis communautaire*) i zdolność wywiązywania się z obowiązków członkowskich obejmujących realizację celów unii politycznej, gospodarczej i walutowej.

10

Dynamika integracji gospodarczej wg Balassy (1961)

	Strefa wolnego handlu	Unia celna	Wspólny rynek	Unia gospodarcza (i monetarna)	Pełna integracja gospodarcza
Znieszenie cel i ograniczeń ilościowych	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Wspólna zewnętrzna taryfa celna		TAK	TAK	TAK	TAK
Swobodny przepływ kapitału i pracy			TAK	TAK	TAK
Koordinacja polityki gospodarczej				TAK	TAK
Unifikacja polityki gospodarczej					TAK

Źródło: opracowano na podstawie Gawlikowska-Hueckel i Zielińska-Głębocka (2004).

11

Modele integracji zróżnicowanej

Źródło: europa.eu/scadplus/glossary

1. Europa wielu prędkości ('*Multispeed*' Europe)
 - integracja zróżnicowana, w ramach której **wspólne** cele są realizowane przez grupę państw członkowskich chcących postępu w procesie integracji
 - inne państwa zrealizują te cele późniejszym czasie
2. Europa o zmiennej geometrii ('*Variable-geometry*' Europe)
 - integracja zróżnicowana, w ramach której uznaje się, że istnieją **niedające się usunąć różnice** między państwami członkowskimi;
 - możliwe są trwałe **podziały** w obrębie ugrupowania
 - koncepcja wzmocnionej współpracy (*enhanced cooperation*)
3. Europa indywidualnych opcji (*Europe 'à la carte*)
 - integracja zróżnicowana, w ramach której państwa członkowskie **wybierają** pewne programy, rodzaje polityki z obowiązującego porządku prawnego
 - istnieje pewna wiązka celów (minimum), które są wspólne wszystkim członkom

12

Unia monetarna i stabilność produkcji

Decyzja w sprawie integracji monetarnej

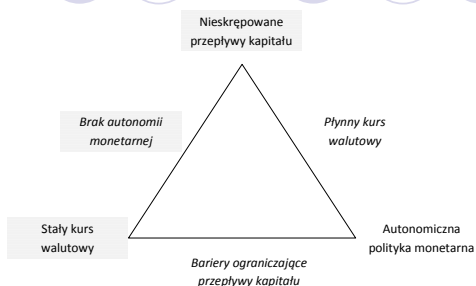
		NIE	TAK
Rodzaj wstrząsu	Symetryczny	Polityka amortyzacji wstrząsu (KBC)	Polityka amortyzacji wstrząsu (EBC)
	Asymetryczny		Konieczność dostosowania cenowego

Wspólna waluta (unia monetarna) – dwie główne korzyści:

1. niższe koszty transakcyjne
2. niższa niepewność co do kursu walutowego

13

„Trylemat” w polityce makroekonomicznej

14

Polityka budżetowa: stabilizacja gospodarki i dyscyplina budżetowa

Deficyt budżetowy (D_g): $D_g = G - t \cdot Y$

t oznacza efektywną stopę podatkową (obejmuje ulgi podatkowe)

G to zakupy państwa (np. wydatki na obronę narodową, opiekę medyczną)

Reguła fiskalna (zobowiązanie): $D_g \leq a \cdot Y$

a to stały iloraz, np. 3% (Traktat z Maastricht).

Jeżeli Y zmniejsza się (recesja), G musi zostać zredukowane lub t musi się zwiększyć (restrykcyjna polityka budżetowa) po to, aby wywiązać się z udzielonej obietnicy (zobowiązania).

Polityka jest więc procykliczna (pojawia się sprzężenie zwrotne: $Y \downarrow \rightarrow G \downarrow, t \uparrow \rightarrow Y \downarrow \rightarrow \dots$).

15

Historia integracji gospodarczej w Europie:

Gawlikowska-Hueckel K. i A. Zielińska-Głębocka, *Integracja Europejska. Od jednolitego rynku do unii walutowej*, C.H. Beck, Warszawa 2004.

Baldwin R. i C. Wyplosz, *The Economics of European Integration*, McGraw-Hill, London 2009, rozdział 1.
